

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Mirosław Major

Protokolant stażysta Agnieszka Schedler-Muszyńska

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2016 r. w Poznaniu

odwołania **E. W.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 25 maja 2015 r., nr (...)

w sprawie **E. W.**

przeciwko **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

przy udziale ubezpieczonego **Z. O.**

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu

1) zmienia zaskarżoną decyzję w części i ustala, że podstawa wymiaru składek Z. O. z tytułu zatrudnienia przez E. W. wynosi:

a) w listopadzie 2004 r. 0,00 zł,

b) w grudniu 2004 r. 0,00 zł,

c) w styczniu 2005 r. 0,00 zł,

1) oddala odwołanie w pozostałym zakresie,

2) zasądza od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 maja 2015 r. nr (...), znak (...)- (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1 art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.) oraz art. 2 i art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 ze zm.), stwierdził, że Z. O., jako pracownik u płatnika składek E. W., podlega obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu, chorobowemu w okresie od 1 kwietnia 2004 r. do 31 grudnia 2004 r. i podstawa wymiaru składek wynosi za kwiecień 2004 r. – 0,00 zł, natomiast za miesiące od maja 2004 r. do grudnia 2004 r. – 824 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że z analizy danych zgromadzonych w systemie informatycznym ZUS wynika, iż płatnik składek E. W. zgłosił Z. O. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego jako pracownika od dnia 1 kwietnia 2004 r. i wykazał na raportach rozliczeniowych za miesiące od maja 2004 r. do stycznia 2005 r. podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 824 zł, a następnie dokonał wyrejestrowania go z ubezpieczeń od dnia 1 lipca 2004 r. W toku postępowania wyjaśniającego płatnik składek złożył oświadczenie, że Z. O. otrzymał umowę o pracę od 1 kwietnia 2004 r. do 31 grudnia 2004 r., natomiast pracę świadczył do czerwca 2004 r., a od 1 lipca 2004 r. nie świadczył pracy i nie pobierał wynagrodzeń. Z kolei z zeznań Z. O. wynikało, że był zatrudniony u E. W. w okresie od 1 kwietnia 2004 r. do 31 grudnia 2004 r., a przychód z tego tytułu wynosił 5 294 zł, załączając przy tym umowę o pracę, świadectwo pracy, informację o dochodach PIT 11/8B. Biorąc powyższe pod uwagę ZUS ustalił, że Z. O. od dnia 1 kwietnia 2004 r. do 31 grudnia 2004 r. podlegał ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek E. W. wraz ze wskazanymi w sentencji decyzji podstawami wymiaru składek.

Od powyższej decyzji, w terminie i trybie przewidzianym ustawą, odwołał się, reprezentowany przez radcę prawnego, płatnik składek E. W..

W odwołaniu podniósł, że nie ma żadnych podstaw do ustalania podstawy wymiaru składek za okres od 1 lipca 2004 r. do 31 grudnia 2004 r., albowiem Z. O. świadczył pracę jedynie w okresie od 1 kwietnia 2004 r. do 30 czerwca 2004 r. W związku z powyższym zakwestionował podstawy wymiaru składek za okresy od sierpnia 2004 r. do stycznia 2005 r. i wniósł o zmianę decyzji i stwierdzenie, że Z. O. podlega ubezpieczeniom u płatnika E. W. z tytułu umowy o pracę od 1 kwietnia 2004 r. do 30 czerwca 2004 r. z podstawą wymiaru składek w wysokości 824 zł za miesiące maj, czerwiec i lipiec 2004 r.

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji. Nadto wniósł o zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. W. w okresie od dnia 13 stycznia 1989 r. do dnia 14 czerwca 2005 r. prowadził działalność gospodarczą pod firmą Agencja (...)

i Ochrony (...) z siedzibą w P. przy ul. (...), na podstawie wpisu w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Miasta i Gminy M. pod nr (...).

Przedmiotem działalności firmy odwołującego była w latach 1997 – 2005 ochrona osób i mienia oraz świadczenie innych usług w zakresie prac chałupniczych.

Decyzją Wojewody (...) nr PS.V-4.9020-4/04 z dnia 9 lutego 2004 r. zakład pracy uzyskał status zakładu pracy chronionej: (...) Zakład Pracy (...) z siedzibą w P..

E. W. działając w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zatrudnił Z. O. w oparciu o umowę o pracę na czas określony od dnia 1 kwietnia 2004 r. do dnia 31 grudnia 2004 r. na stanowisku pracownika administracyjnego w pełnym wymiarze czasu pracy wynoszącym 7 godzin dziennie (35 godzin tygodniowo) za wynagrodzeniem 824 zł brutto, płatnym do 10-go dnia następnego miesiąca. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano siedzibę firmy. Następnie w drodze aneksu obowiązującego od dnia 1 września 2004 r., strony umowy ustaliły zadaniowy czas pracy, niezbędny dla wykonania powierzonych pracownikowi zadań, który wyniósł maksymalnie 7 godzin dziennie (przeciętnie 35 godzin tygodniowo). Zakres wykonywania czynności uzależniano każdorazowo od charakteru przydzielonego zadania.

Pracodawca skierował Z. O. na wstępne badania z zakresu medycyny pracy oraz na kurs szkolenia wstępnego z zakresu bhp (które odbył w dniu 1 kwietnia 2004 r.).

W dniu 1 kwietnia 2004 r. zainteresowany zapoznał się z regulaminem pracy, ryzykiem zawodowym oraz z przepisami dotyczącymi równego traktowania w zatrudnieniu.

W dniach 1, 2, 9 i 14 grudnia 2004 r. w siedzibie pracodawcy Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadziła kontrolę w zakresie przestrzegania przez pracodawcę przepisów prawa pracy (prawnej ochrony pracy oraz technicznego bezpieczeństwa pracy) oraz kontroli danych zawartych w druku ZUS IWA.

W wyniku przeprowadzonej kontroli Państwowa Inspekcja Pracy stwierdziła, że pracodawca naliczył (na listach płac), ale nie wypłacił Z. O. wynagrodzenia za październik i listopad 2004 r. w wysokości po 824 zł za każdy miesiąc.

W dnia 14 grudnia 2004 r. Państwowa Inspekcja Pracy nakazała (...) Zakład Pracy (...) z siedzibą w P. wypłacić zaległe zatrudnionym pracownikom, w tym m.in. zainteresowanemu Z. O. (nakaz nr (...)).

Pracodawca nie dostosował się do nakazu i nie wypłacił wynagrodzenia zainteresowanemu za pracę w miesiącach październiku i listopadzie 2004 r.

Na listach płac za miesiące październik i listopad 2004 r. brak jest podpisu zainteresowanego, potwierdzającego otrzymanie wynagrodzenia za te miesiące.

Z. O. był zatrudniony w (...) Zakład Pracy (...) z siedzibą w P. w okresie od 1 kwietnia 2004 r. do 31 grudnia 2004 r.

Stosunek pracy ustał z uwagi na upływ czasu, na który została zawarta umowa o pracę.

Pracodawca wystawił zainteresowanemu w dniu 11 stycznia 2005 r. świadectwo pracy, potwierdzając okres zatrudnienia od 1 kwietnia 2004 r. do 31 grudnia 2004 r.

Odwołujący wystawił zainteresowanemu informację o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy za rok 2004 (PIT-11/8B), potwierdzającą kwotę wypłaconego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w roku 2004 w wysokości 5 294 zł.

W okresie od dnia 1 kwietnia 2004 r. do dnia 31 grudnia 2004 r. zainteresowany nie posiadał innego tytułu do podlegania ubezpieczeniom społecznym.

E. W. zgłosił Z. O. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego ze skutkiem od dnia 1 kwietnia 2004 r.

Odwołujący złożył również dokument wyrejestrowujący Z. O. z tych ubezpieczeń (druk (...)) w dniu 27 marca 2009 r. z datą wsteczną od 1 lipca 2004 r.

Płatnik przedkładał ZUS imienne raporty miesięczne o należnych składkach i wypłaconych świadczeniach, dotyczących zatrudnionego Z. O. za miesiące od maja 2004 r. do stycznia 2005 r. Raporty za miesiące od lipca do grudnia 2004 r. zostały ponownie przedłożone w roku 2013 r. We wszystkich raportach wykazano podstawę wymiaru składek w wysokości 824 zł za każdy miesiąc.

We wszystkich dokumentach (...) odwołujący wskazywał, że zainteresowany podlegał ubezpieczeniom społecznym jako pracownik (kod tytułu ubezpieczenia 0110).

Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 14.02.2014 r. (sygn. akt VII U 5462/13) zawiesił postępowanie w sprawie decyzji określającej wysokość zadłużenia E. W. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych uzależniając rozstrzygnięcie sprawy od uprzednich decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawach podlegania ubezpieczeniom społecznym i ustalenia podstawy wymiaru składek ubezpieczonych zgłoszonych przez płatnika składek E. W..

W związku z postanowieniem Sądu dnia 14.02.2014 r. organ rentowy wszczął postępowania w sprawie podlegania przez ubezpieczonych, w tym m.in. przez Z. O., obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu zawartych z płatnikiem składek umów zlecenia/umów o pracę, o czym poinformował strony pismami z dnia 14 marca 2014 r.

Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego w odniesieniu do ubezpieczonego Z. O. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach pozwanego organu oraz w aktach niniejszej sprawy, a w szczególności dokumentacji zgłoszeniowej i rozliczeniowej (k. 10-18) oraz dokumentów pochodzących z dokumentacji osobowej ubezpieczonego (k. 30), a także z akta kontroli Państwowej Inspekcji Pracy wraz z protokołem kontroli z dnia 14 grudnia 2004 r. (k. 70 akt sprawy VII U 2196/15). Nadto przy czynieniu ustaleń faktycznych Sąd oparł się na zeznaniach ubezpieczonego, zeznaniach świadka K. D. oraz częściowo zeznaniach odwołującego.

Sąd uznał za przydatne dla ustalenia stanu faktycznego większość dokumentów zgromadzonych w niniejszej sprawie, albowiem zostały one sporządzone przez osoby do tego uprawnione w ramach przysługujących im kompetencji i w przewidzianej prawem formie.

Ważkie znaczenie dla rozstrzygnięcia miały dokumenty z akt osobowych ubezpieczonego, które potwierdzały okresy zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę, a w szczególności oryginał umowy o pracę wraz z aneksem, zaświadczenia o braku przeciwwskazań do pracy, o odbyciu szkolenia wstępnego z zakresu bhp, świadectwo pracy z dnia 11 stycznia 2005 r. Poza tym jako wiarygodne Sąd uznał protokół kontroli PIP z dnia 14 grudnia 2004 r. wraz z załączonymi dokumentami.

Nie mogło mieć znaczenia dla ustalenia czy ubezpieczony podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę jego wyrejestrowanie z ubezpieczeń społecznych, dokonane ze znaczącym opóźnieniem w dniu 27 marca 2009 r. Nie dość więc, że dokument, zaprzeczający wcześniejszemu zgłoszeniu ubezpieczonego do ubezpieczeń, został złożony po kilku latach od zakończeniu stosunku pracy, to nadto jego treści przeczyły wszystkie pozostałe dokumenty zgromadzone w postępowaniu, zwłaszcza te potwierdzające nawiązanie stosunku pracy z dniem 1 kwietnia 2004r., a następnie jego ustanie z dniem 31 grudnia 2004 r.

Oceniając zeznania świadka K. D. należy wskazać, że nie posiadała ona wiedzy na temat zatrudnienia zainteresowanego u odwołującego. Wprawdzie zajmowała się ona korygowaniem dokumentacji zgłoszeniowej i rozliczeniowej dotyczącej pracowników odwołującego, jednakże korekty polegały na wyrejestrowaniu osób nieprawidłowo uwzględnionych w imiennych raportach. Poza tym świadek nie miała wglądu do akt osobowych pracowników odwołującego, w konsekwencji czego nie posiadała wiedzy osobach zatrudnionych u E. W.. Z powyższych względów zeznania tego świadka nie miały większego znaczenia dla sprawy.

Sąd ocenił jako wiarygodne zeznania zainteresowanego Z. O., bowiem były one konkretne i rzeczowe, a nadto korelowały ze zgromadzonymi w sprawie dokumentami, w szczególności z akt kontroli Państwowej Inspekcji Pracy.

Natomiast zeznania odwołującego Sąd ocenił jako wiarygodne jedynie w części odnoszącej się do okoliczności dofinansowania z PFRON-u oraz korygowania dokumentacji rozliczeniowej dotyczącej osób zatrudnionych u odwołującego, gdyż korelowały w tym zakresie z zeznaniami świadka K. D., a nadto okoliczności te pozostawały poza przedmiotem sporu. W pozostałym zakresie zeznania odwołującego były sprzeczne z dokumentami z akt kontroli Państwowej Inspekcji Pracy oraz z zeznaniami zainteresowanego Z. O..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było, czy Z. O., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o pracę, podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie wskazanym w sentencji zaskarżonej decyzji jako pracownik.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442 ze zm., dalej zwana ustawą o sus), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy (art. 8 ust. 1 ustawy o sus).

W myśl art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ww. ustawy pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu i chorobowemu.

Pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku (art. 13 pkt 1 ww. ustawy).

W świetle art. 8 ust. 1 ustawy za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy.

Pojęcia pracownik, stosunek pracy czy zatrudnienie nie mogą być interpretowane na użytek prawa ubezpieczeń społecznych inaczej, niż interpretuje je akt prawny określający prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, tj. Kodeks pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2012 r. sygn. akt III UK 99/11, LEX nr 1227193).

Przepis art. 2 k.p. stanowi zaś, że pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania bądź spółdzielczej umowy o pracę. Użyty w przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą więzi prawnej. Tą więzią, która jest warunkiem koniecznym, a zarazem wystarczającym dla przyznania danej osobie statusu pracownika, jest pozostawanie w stosunku pracy. Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy, pod jego kierownictwem za wynagrodzeniem (art. 22 k.p.). Te trzy wymienione cechy decydują o istnieniu stosunku pracy. Stosunek pracy jest stosunkiem zobowiązaniowym uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron, z których jedna deklaruje wolę świadczenia pracy, natomiast druga stworzenie stanowiska pracy i zapewnienie świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Przez okres trwania stosunku pracy po stronie pracownika muszą w związku z tym istnieć chęć świadczenia pracy oraz występować określone kwalifikacje zawodowe, natomiast po stronie pracodawcy istnieć możliwość zapewnienia pracy adekwatnej do wykształcenia pracownika oraz do potrzeb zakładu pracy.

Jednakże o tym, czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., sygn. II UK 204/09, LEX nr 590241).

Mając na uwadze powyższe należy także uwzględnić, że przepisy prawa pracy oraz prawa ubezpieczeniowego nie uzależniają ważności umowy o pracę od czasookresu jej trwania. Nie uzależniają takiej ważności również od stanu zdrowia pracownika oraz nie zawierają obowiązku informowania pracodawcy przez pracownika o swoim stanie zdrowia i nie uzależniają od tej informacji ważności stosunku pracy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13 listopada 2013r., III AUa 363/13, LEX nr 1400354).

Podkreślić należy, że stosunek ubezpieczeń społecznych (emerytalnego i rentowych) nie jest stosunkiem prawnym ukształtowanym w drodze umownej, stąd obowiązek ubezpieczeń społecznych wynika z przepisów prawa i nie jest uzależniony od woli ubezpieczonego lub organu rentowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 roku, III UK 133/06). Nawiązanie stosunku ubezpieczenia następuje równocześnie z zaistnieniem sytuacji rodzącej obowiązek ubezpieczenia, jako wyraz zasady automatyzmu prawnego; jest wtórne wobec stosunku podstawowego, stanowiącego

tytułu ubezpieczenia (vide: Komentarz do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pod red. B. Gudowskiej i J. Strusińskiej – Żukowskiej, Wydawnictwo C.H.BECK 2011, s. 79).

Podmioty ubezpieczenia zostały w art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pogrupowane według wspólnej cechy polegającej na pozostawaniu w określonym stosunku prawnym, na wykonywaniu działalności, na nabyciu prawa do pewnych świadczeń lub uzyskaniu określonego statusu. Znalezienie się w jednej z tych grup przez spełnienie cech definiujących jej desygnaty jako krąg ubezpieczonych powoduje automatyczne przystąpienie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych (Komentarz do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pod red. B. Gudowskiej i J. Strusińskiej – Żukowskiej, Wydawnictwo C.H.BECK 2011, s. 77).

Zgodnie z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe stanowi w odniesieniu do pracowników przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 ustawy, tj. przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia m.in. w ramach stosunku pracy.

Z kolei zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych przychodem ze stosunku pracy są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężna świadczeń w naturze, bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródła finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Zatem podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne stanowią środki pieniężne wypłacone pracownikowi/zleceniodawcy albo też takie środki postawione do ich dyspozycji.

Do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1) lit. a) (pracowników w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10 (art. 81 ust. 1 cyt. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 81 ust. 6 cyt. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2009r., I UZP 5/09, niewypłacone pracownikowi wynagrodzenie za prace nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Przychodem, od którego wymierzana jest, w myśl art. 18 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, składka, są wszystkie otrzymane - wypłacone środki pieniężne lub postawione do dyspozycji należności przysługujące pracownikowi wymienione w art. 12 u.p.d.o.f. chyba, że zostały wyłączone z podstawy ustalania składek (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 20 maja 2014 r., III AUa 367/14, LEX nr 1477237, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 marca 2013 r., III AUa 3/13LEX nr 1294838, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt II UK 386/13, OSNP 2015/7/103, LEX nr 1466241).

Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych pracownika należy do płatnika składek. Zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych dokonuje się w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia (art. 36 ust. 1, 2 oraz 4 ww. ustawy). Każda osoba, w stosunku do której wygasł tytuł do ubezpieczeń społecznych podlega wyrejestrowaniu z tych ubezpieczeń. Zgłoszenie wyrejestrowania płatnik składek jest zobowiązany złożyć w terminie 7 dni od daty zaistnienia tego faktu (art. 36 ust. 11 ww. ustawy).

Ponadto, płatnik składek jest zobligowany do przekazywania do Zakładu imiennych raportów miesięcznych, po upływie każdego miesiąca kalendarzowego, w terminie ustalonym dla rozliczania składek. W raporcie tym płatnik przedstawia między innymi dane o tytule ubezpieczenia i podstawie wymiaru składek oraz dokonuje zestawienia należnych składek na poszczególne ubezpieczenia. Dane te mogą być zakwestionowane zarówno przez ubezpieczonego, jak i przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować także wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa. Na podstawie art. 41 ust. 13 ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest również uprawniony do zmiany przekazanych przez płatnika składek informacji o wysokości wynagrodzenia (uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 roku w sprawie II UZP 2/05).

Na gruncie niniejszej sprawy ciężar dowodu w zakresie wykazania, że Z. O. nie podlegał ww. ubezpieczeniom, a tym samym brak jest podstaw do ustalenia podstaw wymiaru składek na te ubezpieczenia spoczywał na odwołującym. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Nadto, obowiązująca w procesie zasada kontradyktoryjności przesądza, że ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie sąd są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik (vide: orzeczenia SN z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 76; orzeczenie SN z dnia 7 marca 1997 r., II CKN 70/96, OSNC 1997, nr 8, poz. 113; uzasadnienie orzeczenia SN z dnia 16 grudnia 1997 r., II UKN 406/97, OSNAPiUS 1998, nr 21, poz. 643; orzeczenie SN z dnia 15 grudnia 1998 r., I CKN 944/97, Prok. i Pr. 1999, nr 11-12, s. 38; orzeczenie SN z dnia 7 lipca 1999 r., II CKN 417/98, Prok. i Pr. 1999, nr 11-12, poz. 35; uzasadnienie orzeczenia SN z dnia 15 lipca 1997 r., I CKN 415/99, niepubl.; orzeczenie SN z dnia 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662; orzeczenie SN z dnia 28 września 1999 r., II CKN 269/99, Prok. i Pr. 2000, nr 2, poz. 27; uzasadnienie orzeczenia SN z dnia 11 października 2000 r., II UKN 33/00, OSNP 2002, nr 10, poz. 251).

Dowody przeprowadzone przez Sąd, w szczególności dowody z załączonych do sprawy dokumentów i zeznania ubezpieczonego dowodzą, że Z. O. faktycznie był zatrudniony przez odwołującego w okresie od dnia 1 kwietnia 2004 r. do dnia 31 grudnia 2004 r. i realizował umowę o pracę.

Podleganie ubezpieczeniom społecznym przez zainteresowanego z tytułu zatrudnienia przez odwołującego nie mogło budzić wątpliwości, ponieważ:

- strony zawarły umowę o pracę, w której określili, że umowa będzie obowiązywać od dnia 1 października 2004r. do dnia 31 grudnia 2004 r.,
- ubezpieczony został skierowany i przedłożył zaświadczenie o zdolności do pracy,
- ubezpieczony odbył szkolenie z zakres bhp,
- ubezpieczony zapoznał się z regulacjami płacowymi, obowiązującymi w firmie odwołującego,
- ubezpieczony był ujmowany na listach płac za sporny okres,
- nawiązanie stosunku pracy potwierdziły wyniki kontroli PIP przeprowadzonej w grudniu 2004 r.,
- w dniu 11 stycznia 2005r. odwołujący wystawił świadectwo pracy, potwierdzające zatrudnienie w ww. okresie,
- odwołujący wystawił PIT-11/8B, potwierdzający zatrudnienie ubezpieczonego w 2004 r.

Zeznania odwołującego w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sporu okazały się niewiarygodnie. Odwołujący nie przedstawił też żadnego dowodu mogącego podważyć wiarygodność załączonych na etapie postępowania wyjaśniającego oraz postępowania sądowego dokumentów w zakresie w jakim potwierdzają one okres zatrudnienia.

Nie zdołał także wykazać, że w okresie spornym zainteresowany podlegał ubezpieczeniom społecznym z innego, aniżeli łącząca odwołującego i zainteresowanego umowa o pracę. Nie mogło w żadnym razie podważyć wyników postępowania dokonane z mocą wsteczną przez płatnika składek, wyrejestrowanie zainteresowanego z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych ((...) z dnia 27 marca 2009 r.). Czynności zgłoszenia wyrejestrowania do ubezpieczeń społecznych mają charakter czynności materialno-technicznych, nie kreują stosunku ubezpieczeniowego (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w B. z dnia 23 maja 2007 r., (...) SA/Bd 227/07, LEX nr 957737).

Odwołujący nie zdołał tym samym podważyć dokonanych przez ZUS ustaleń w zakresie podlegania przez zainteresowanego obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Jedynie w zakresie w jakim odwołujący kwestionował podstawę wymiaru składek, aczkolwiek z powodów innych, niż podnosił (wskazywał, że wynagrodzenie wcale nie było wypłacane, albowiem umowa nie była realizowana), odwołanie podlegało częściowemu uwzględnieniu, a decyzja ZUS stosownie - częściowej zmianie.

Hipotetycznie tylko zaznaczyć należało, że jeżeli pracownik zwolniony przez pracodawcę z obowiązku świadczenia pracy doznaje przeszkód w jej wykonywaniu z przyczyn dotyczących pracodawcy (art. 81 § 1 k.p.), to z tego tytułu przysługuje mu wynagrodzenie w wysokości określonej w tym przepisie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2005 r., I PK 260/04, OSNP 2006 nr 9-10, poz. 145). To samo dotyczy sytuacji, gdy pracodawca nie dopuszcza pracownika do wykonywania pracy w błędnym przekonaniu, że stosunek pracy ustał (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 października 1994r., I PRN 72/94, OSNA-PiUS 1995 nr 4, poz. 47; z dnia 7 lipca 2000 r., I PKN 721/99, OSNAPiUS 2002 nr 2, poz. 37 oraz z dnia 13 stycznia 2005 r., II PK 113/04, OSNP 2005 nr 16, poz. 244; OSP 2006 nr 3, poz. 26 z glosą A. Drozda). Innymi słowy gotowość do świadczenia pracy, bez jej faktycznego realizowania, gdy przyczyny takiego stanu obciążają pracodawcę, nie skutkuje ustaniem stosunku pracy, wręcz przeciwnie uzasadnia wypłatę wynagrodzenia.

Wyniki postępowania dowodowego, w szczególności deklaracje podatkowe potwierdzające osiągnięty przez zainteresowanego przychód w 2004 r. oraz akta kontroli Państwowej Inspekcji Pracy, wykazały wbrew początkowym twierdzeniom odwołującego, że wynagrodzenie zainteresowanemu zostało wypłacone za miesiąc wrzesień 2004 r., natomiast nie zostały wypłacone za miesiące październik, listopad i grudzień 2004 r., których wypłaty przypadłyby na miesiące listopad i grudzień 2004 r. oraz styczeń 2005 r. Ustalenia te spowodowały konieczność zmiany ustaleń ZUS podjętych na podstawie zawierającej błędy dokumentacji rozliczeniowej przedkładanej przez płatnika składek w granicach wyznaczonych zaskarżoną decyzją. Przede wszystkim przeczyły temu jednoznaczne wyniki kontroli Państwowej Inspekcji Pracy, przeprowadzonej w grudniu 2004 r., która w konsekwencji tego nakazała odwołującemu wypłatę wynagrodzenia zainteresowanemu za październik i listopad 2004 r. Zakład nie wykazał zaś, by zainteresowany faktycznie otrzymał w tym okresie wynagrodzenie. Rzeczywistej wypłaty wynagrodzenia nie potwierdzały dokumenty (...), stąd nie mogły, wbrew odmiennym dokumentom, w tym zwłaszcza protokołowi kontroli PIP i listom wynagrodzeń, potwierdzać, że ubezpieczony otrzymał wynagrodzenie za okres od października do grudnia 2004 r.

Wobec powyższego Sąd - na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. i powołanych powyżej przepisów prawa materialnego - zmienił zaskarżoną decyzję w części i ustalił, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia Z. O. z tytułu zatrudnienia przez E. W. wynosi: w listopadzie 2004 r. - 0,00 zł, w grudniu 2004 r. - 0,00 zł, styczniu 2005 r. - 0,00 zł (pkt 1 wyroku).

Jako że odwołanie w części zaskarżającej decyzję ustalającą podleganie przez Z. O. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia przez E. W. oraz w pozostałym zakresie dotyczącym podstawy wymiaru składek okazało się bezzasadne, Sąd - na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c. i powołanych powyżej przepisów prawa materialnego - oddalił je (pkt 2 wyroku).

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów zapadło w oparciu o art. 100 k.p.c. i 103 § 1 k.p.c. oraz § 2 i § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013

r., poz. 490). W ocenie Sądu, organ rentowy uległ tylko co do nieznaczonej części swojego żądania, bowiem domagał się oddalenia odwołania w całości, tymczasem Sąd zmienił zaskarżoną decyzję jedynie w zakresie podstawy wymiaru składek za miesiące listopad i grudzień 2004 r. oraz styczeń 2005 r., a odwołujący domagał się ustalenia, że w powyższym okresie zainteresowany w ogóle nie podlegał ubezpieczeniom społecznym. Wobec powyższego Sąd uznał, że zasadnym będzie obciążenie odwołującego całymi kosztami postępowania jako stronę, której przeciwnik uległ tylko co do nieznaczonej części swojego żądania. Po wtóre, zaskarżona decyzja oraz niniejszej postępowania jest w dużej mierze konsekwencją zaniedbania swoich obowiązków, jako płatnika, przez odwołującego. W tym stanie rzeczy Sąd orzekł jak w punkcie 3) wyroku.

/-/ M. M.